

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ด่วน ที่ สธ ๐๒๐๙/๒/๒๓๖ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๕๗๙ ได้มีมติเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบโรคศิลปะว่า "ผู้ที่มาขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ ภายหลัง ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรนั้น จะต้องผ่านการสอบความรู้ของคณะกรรมการฯ ก่อนจึงจะรับขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตให้ได้" ซึ่งมตินี้ได้ถือปฏิบัติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ และถือปฏิบัติสืบต่อกันตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

กระทรวงสาธารณสุขได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. ความในมาตรา ๘ (ก) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๕๗๙ กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะมีอำนาจหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตแก่บุคคลซึ่งสมควรเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ

๒. ความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดความรู้ในวิชาชีพของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการโรคศิลปะไว้ทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณโดยให้อำนาจคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะที่จะสอบความรู้ก่อนก็ได้

๓. ความในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๕๗๙ (ฉบับที่ ๓) ซึ่งให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นสอง ซึ่งผ่านการอบรมศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรและได้รับประกาศนียบัตรของสถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุขซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง ไม่ต้องผ่านการสอบความรู้และหรือความชำนาญจากคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะแต่อย่างใด

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงมีปัญหาคือจะขอหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า

๑. มติของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตามพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๕๗๙ และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

๒. มติของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะดังกล่าวข้างต้นจะต้องออกเป็นกฎกระทรวงหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๑๕<sup>๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๘ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้กำหนดความรู้ในวิชาชีพของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะไว้ และสำหรับผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นสองนั้น นอกจากเป็นผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ (๒) แล้ว ก็ยังต้อง “เป็นที่พอใจ” ของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะด้วย การ “เป็นที่พอใจ” นี้กฎหมายมอบให้เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะที่จะกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก่อนขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะให้ก็ได้ ดังนั้น สำหรับผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นสองคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะอาจสอบความรู้หรือไม่สอบก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความพอใจของคณะกรรมการควบคุมการ

---

<sup>๑</sup> มาตรา ๑๕ ความรู้ในวิชาชีพของผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการโรคศิลปะได้นั้น คือ

(๑) สำหรับผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง ต้อง

(ก) มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรสำหรับสาขานั้น ๆ จากสถานศึกษาในประเทศไทย ที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง แต่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะอาจสอบความรู้ก่อนก็ได้

(ข) มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรสำหรับสาขานั้น ๆ จากสถานศึกษาในต่างประเทศ และได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบการโรคศิลปะในประเทศที่ตนได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้สอบความรู้เป็นที่พอใจแล้ว แต่ถ้าเป็นคนไทยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในประเทศที่ผู้นั้นได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร

(๒) สำหรับผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นสอง ต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับการอบรมศึกษาในสาขาทันตกรรม หรือสาขาดังครุฑ จากโรงพยาบาลหรือสถานศึกษาของทางราชการในประเทศไทย และเป็นที่พอใจของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ

(๓) สำหรับผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาการพยาบาลกายภาพบำบัด และเทคนิคการแพทย์ ต้อง

(ก) มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาในประเทศไทย ที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง แต่คณะกรรมการควบคุมการประกอบการโรคศิลปะอาจสอบความรู้ก่อนก็ได้

(ข) มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรจากสถานศึกษาในต่างประเทศและได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในประเทศที่ตนได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้สอบความรู้เป็นที่พอใจแล้ว แต่ถ้าเป็นคนไทยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในประเทศที่ผู้นั้นได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร

(๔) สำหรับผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนโบราณ ต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับการอบรมศึกษาจากผู้ประกอบการโรคศิลปะแผนโบราณซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับอนุญาตแล้ว ตามกำหนดเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้สอบความรู้เป็นที่พอใจแล้ว

ประกอบโรคศิลปะเอง โดยเหตุนี้ การที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะมีมติให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ ภายหลัง ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญานั้นจะต้องผ่านการสอบความรู้ของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะก่อน จึงจะรับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้ จึงไม่ขัดต่อข้อ ๓<sup>๒</sup> แห่งกฎหมายกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๔๗๙ (ฉบับที่ ๓) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๒ ฯ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นสอง และการที่วรรคสองของข้อ ๓ นี้ ได้กำหนดว่าคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะจะต้องสอบความรู้และ หรือความชำนาญของผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตจนเป็นที่พอใจ เว้นแต่ผู้ที่ได้รับการอบรมศึกษาสำเร็จตามหลักสูตร และได้รับประกาศนียบัตรของสถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงการสาธารณสุข ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรองก็ให้ขึ้นทะเบียนใบอนุญาตได้โดยไม่ต้องสอบ นั้น ก็ไม่ขัดต่อมติดังกล่าวของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ เพราะข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงฯ (ฉบับที่ ๓) ฯ นี้ ใช้บังคับแก่ผู้ที่มาขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นสองภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตร ซึ่งวรรคสองของชั้น ๓ นี้ ก็ได้มีข้อยกเว้นสำหรับบุคคลดังกล่าวนี้ว่าให้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตได้โดยไม่ต้องสอบ แต่ข้อยกเว้นนี้มีใช้เป็นยกเว้นของมติคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะดังกล่าว ดังนั้น มติของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะตามปัญหาที่หารือมานี้จึงเป็นมติที่สมบูรณ์และไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะและกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๓) ฯ

ส่วนการที่มติของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะกำหนดว่าผู้ที่มาขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ ภายหลัง ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรนั้น จะต้องผ่านการสอบความรู้ของคณะกรรมการ ฯ ก่อน จึงจะรับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้ได้ นั้น โดยที่มติดังกล่าวเป็นวิธีการพิจารณาของ

---

<sup>๒</sup>ข้อ ๓ ในการรับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นสอง คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะจะทำให้ได้แต่เฉพาะผู้ที่ได้รับการอบรมศึกษาตามกำหนดและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) สาขาทันตกรรม ได้รับการอบรมศึกษาเป็นเวลาสืบเนื่องกันไม่น้อยกว่าสองปี จากโรงพยาบาลหรือสถานศึกษาในประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง

(๒) สาขา เภสัชกรรม ได้รับอบรมศึกษาเป็นเวลาสืบเนื่องกันไม่น้อยกว่าสองปี จากโรงพยาบาลหรือสถานศึกษาในประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง

(๓) สาขาการผดุงครรภ์ ได้รับการอบรมศึกษาเป็นเวลาสืบเนื่องกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี จากโรงพยาบาลหรือสถานศึกษาในประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง

ในทุกสาขาดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการจะต้องสอบความรู้และ หรือความชำนาญของผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตจนเป็นที่พอใจด้วย เว้นแต่ผู้ที่ได้รับการอบรมศึกษาสำเร็จตามหลักสูตร และได้รับประกาศนียบัตรของสถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะรับรอง ก็ให้ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตได้โดยไม่ต้องสอบ

## เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๖๗

“มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อ

๑๓๑